

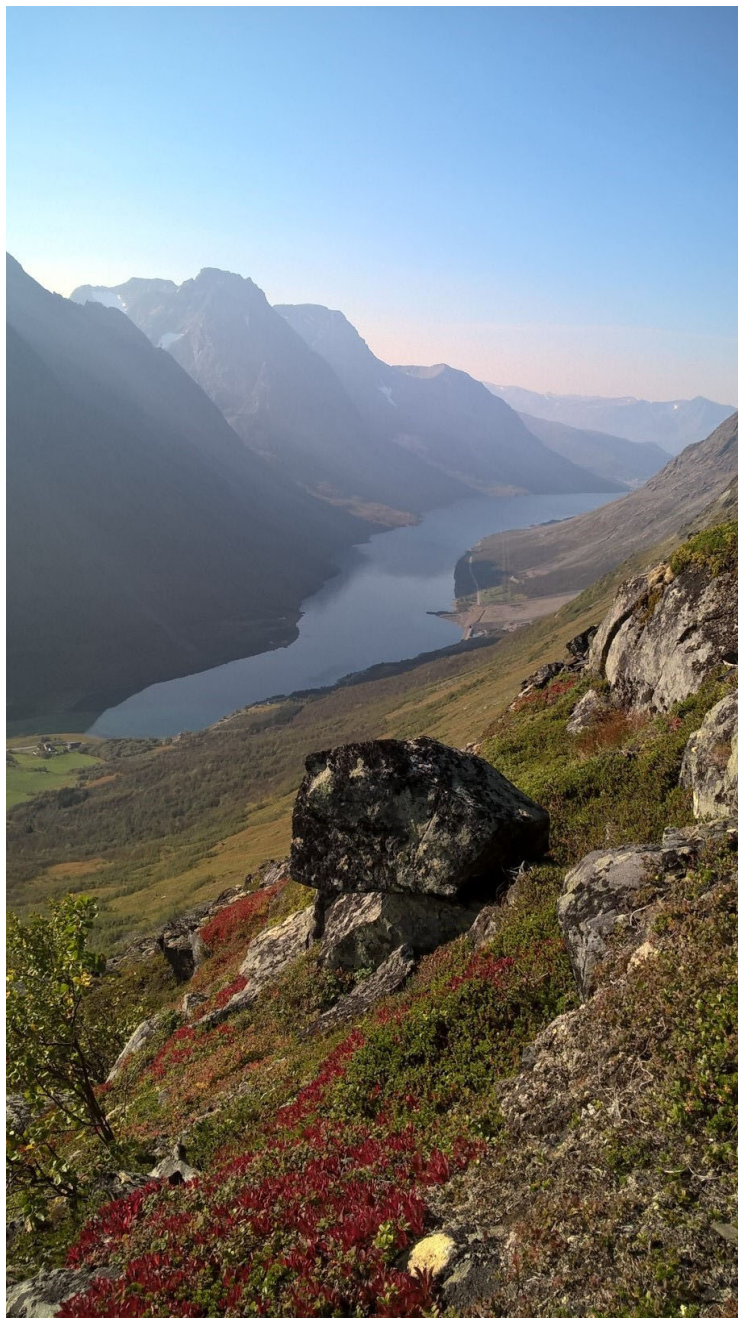
NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Bygging av «Sherpatrapp» på Lyngseidet

Konsekvenser for beitenæringer

NIBIO RAPPORT | VOL. 7 | NR. 108 | 2021

Tor-Arne Bjørn og Svein Morten Eilertsen

Divisjon Skog og utmark, avdeling Utmarksressurser og næringsutvikling

TITTEL/TITLE

Bygging av sherpatrapp på Lyngseidet – konsekvenser for beitenæringer

FORFATTER(E)/AUTHOR(S)

Tor-Arne Bjørn og Svein Morten Eilertsen

DATO/DATE:	RAPPORT NR./ REPORT NO.:	TILGJENGELIGHET/AVAILABILITY:	PROSJEKTNR./PROJECT NO.:	SAKSNR./ARCHIVE NO.:
16.06.2021	7/108/2021	Åpen	52392	21/00565
ISBN:	ISSN:	ANTALL SIDER/ NO. OF PAGES:	ANTALL VEDLEGG/ NO. OF APPENDICES:	
978-82-17-02863-5	2464-1162	23		

OPPDRAAGSGIVER/EMPLOYER:

Lyngen kommune

KONTAKTPERSON/CONTACT PERSON:

Daniel Høgtun

STIKKORD/KEYWORDS:

Sherpatrapp, reindrift, sauedrift, konsekvenser og avbøtende tiltak

FAGOMRÅDE/FIELD OF WORK:

Utmark

SAMMENDRAG/SUMMARY:

Reindriften i området har opplevd mange inngrep og betydelig økning av menneskelig aktivitet i fjellene de siste årene som er til ulempe for drifta. Etablering av den planlagte sherpatrappa vil komme på toppen av dette, og vil være til betydelig skade for reindriften. Spesielt vil trappa og økt trafikk av folk vil være et hinder for flytte- og trekkleier.

For sauenæringa vil den samlede effekten være ubetydelig/noe forringet, men uten avbøtende tiltak i anleggsperioden vil det føre til betydelig skade.

LAND/COUNTRY:

Norge

FYLKE/COUNTY:

Troms og Finnmark

KOMMUNE/MUNICIPALITY:

Lyngen

STED/LOKALITET:

Lyngseidet

GODKJENT /APPROVED

JO JOREM AARSETH

PROSJEKTLEDER /PROJECT LEADER

TOR-ARNE BJØRN

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Forord

NIBIO har på oppdrag for Lyngen kommune gjennomført konsekvensutredning for beitenæringene (sau og rein) ved etablering av en sherpatrapp på Lyngseidet.

Etablering av en sherpatrapp som planlagt vil få større konsekvenser for reindriften enn for utmarksbeite for sau i området. Derfor behandler denne utredningen både i den teoretiske delen og i vurderingen av konsekvensene reindriften mer inngående. Det er et eget kapittel om sauedrift i vurdering av konsekvensene (kap. 2.5)

Vi takker Lyngen kommune for oppdraget og representanter for reinbeitedistrikt 33T Ittunjarga og Kjosens-Fastdalen sauesankelag for velvilje og beskrivelse av egen drift.

Tromsø/Utskarpen, 16.06.21

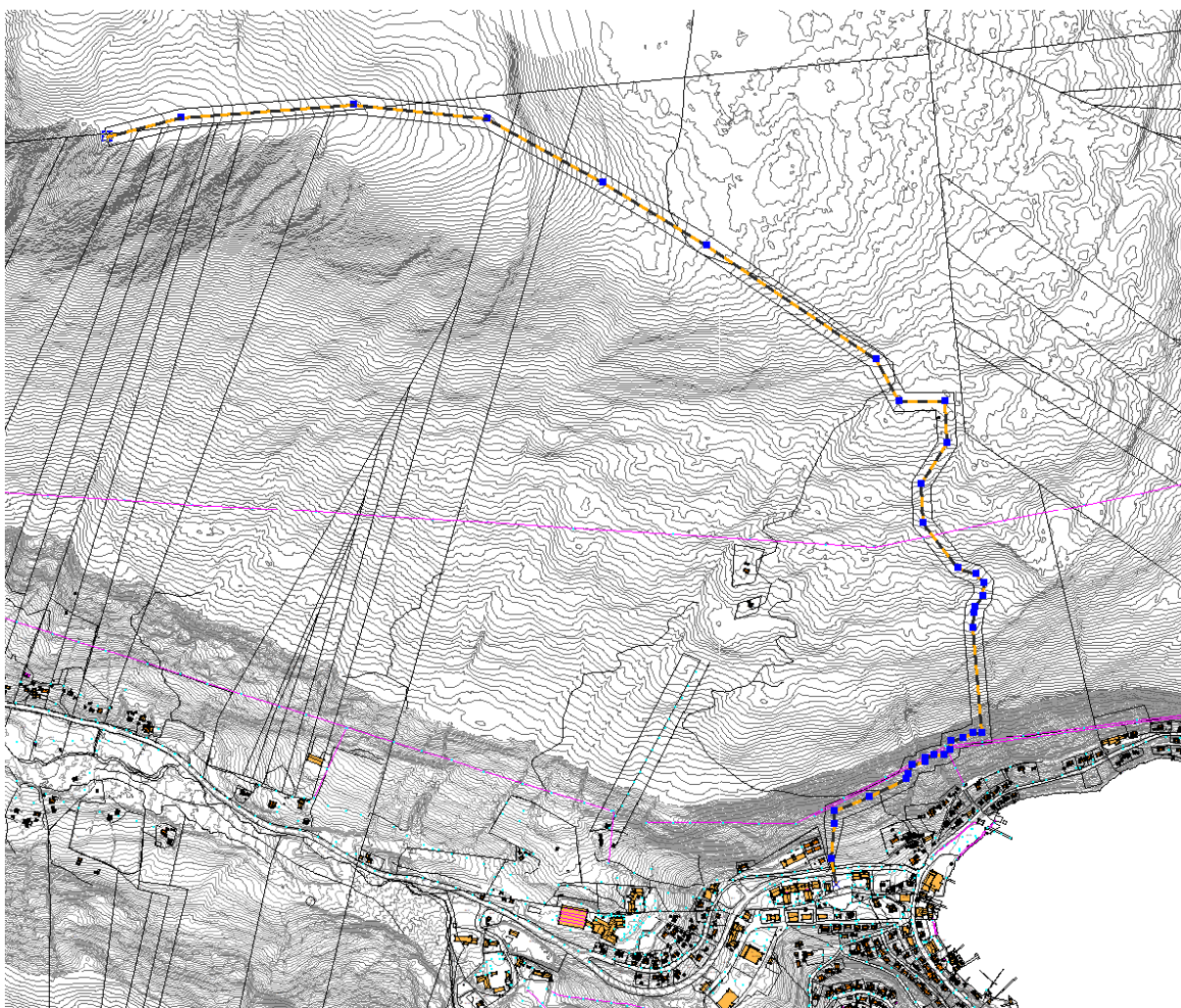
Tor-Arne Bjørn og Svein Morten Eilertsen

Innhold

1	Bakgrunn.....	5
1.1	Utbyggingsområdet	5
2	Metodikk.....	7
2.1	Datagrunnlag og informasjonsinnhenting - reindriftsnæring.....	7
2.1.1	Dialog med berørt reinbeitedistrikt	7
2.1.2	Om reindriftras arealbrukskart.....	7
2.1.3	Distriktsplaner	8
2.2	Datagrunnlag og informasjonsinnhenting - sauenæring	8
2.3	Metode	8
2.3.1	Verdisetting.....	8
2.3.2	Påvirkning.....	10
2.3.3	Konsekvens	12
2.3.4	0-alternativet	13
2.3.5	Om tradisjonell praktisk samisk reindriftskompetanse i konsekvens-utredninger.....	13
2.3.6	Direkte effekter, indirekte regionale effekter og kumulative effekter	13
2.4	Statusbeskrivelse og vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens for reindriftra	14
2.4.1	Ittunjarga reinbeitedistrikt.....	14
2.4.2	Reindriftras arealbruk.....	15
2.4.3	Verdivurdering	17
2.4.4	Samlet belastning for Ittunjarga reinbeitedistrikt.....	18
2.4.5	Påvirkning og konsekvens for reindriftsnæringen	18
2.5	Statusbeskrivelse og vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens - sauenæring	19
2.5.1	Verdi.....	19
2.5.2	Påvirkning og konsekvens	20
2.5.3	Anleggsperioden	20
2.6	Avbøtende tiltak begge næringer.....	21
2.6.1	Avbøtende tiltak i anleggsperioden	21
3	Konklusjoner	23
	Litteraturreferanse.....	24

1 Bakgrunn

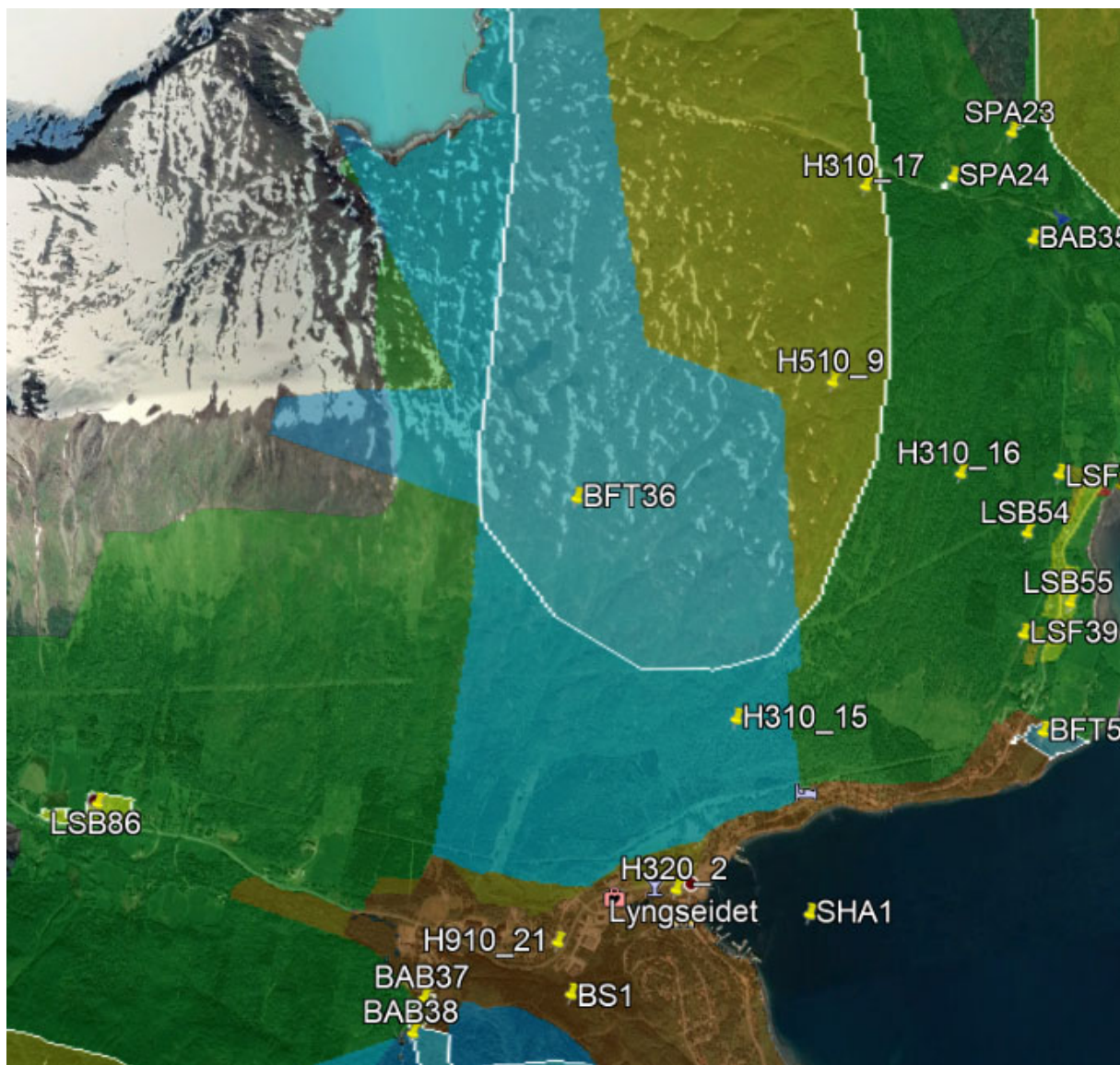
Lyngen kommune ønsker å etablere en «sherpatrapp» på nordsiden av Lyngseidet sentrum. Det er planlagt at trappa skal gå fra parken på Lyngseidet og opp mot Kjosakslene. I følge kommuneplanlegger Daniel Høgtun i Lyngen kommune er senterlinja beregnet til litt i overkant av fire kilometer, men at trappa ferdig utbygd trolig vil være på rundt 5 kilometer.

Kart 1 Trase for planlagt trapp.

1.1 Utbyggingsområdet

Det er beiteinteresser for både rein og sau på nordsiden av Lyngseidet. Området er i arealdelen av kommuneplanen avsatt til reiseliv (blått), hensynssone reindrift (gult) og hensynssone landbruk (grønt). Trappa krysser en mye brukt tursti som går fra Lyngseidet over mot Fastdalen.

Kart 2 Utsnitt fra kommuneplanens arealdel.

2 Metodikk

Utredningen følger metodikken beskrevet i Vegvesenets håndbok V712 (Statens vegvesen 2018).

Begrepsbruk i rapporten:

Planområdet omfatter området som blir direkte berørt av den planlagte utbyggingen (avmerket i kart 1).

Influensområdet er sonen rundt planområdet der man kan forvente at utbyggingen vil påvirke reindrifta (utfyllende forklaring i avsnittet «indirekte regionale effekter kap. 2.3.6).

Utredningsområdet er summen av både plan- og influensområdet.

2.1 Datagrunnlag og informasjonsinnhenting - reindriftnæring

Utredningen er basert på informasjon fra relevant faglitteratur, reindriftas arealbrukskart, distriktsplaner og samtaler med representanter for Ittunjarga reinbeitedistrikt.

2.1.1 Dialog med berørt reinbeitedistrikt

Det ble gjennomført møte med distriktsleder Berit Kristine Utsi 07. mai 2021. Med på møtet var også Anne-Marie Therese Eira Kemi og Berit Anne Oskal Kemi som representanter for distriktet. I møtet ble blant annet følgende tema gjennomgått:

- reinbeitedistriktets drift gjennom året
- reindriftnas bruk av tiltaks- og influensområdet
- inngrep og særlige utfordringer i distriktet
- avbøtende tiltak i anleggs- og driftsfasen
- distriktets synspunkter på den planlagte trappa

Beskrivelsen av reindriftnas arealbruk i foreliggende rapport har blitt sendt til distriktsleder for gjennomlesning, og distriktet ble oppfordret til å gi tilbakemeldinger på eventuelle feil og mangler i denne arealbruksbeskrivelsen.

2.1.2 Om reindriftnas arealbrukskart

Landbruksdirektoratet (2017) om reindriftnas arealbrukskart:

Reindriftnas arealbruk er tilpasset skiftende naturgitte forhold og også samfunnsmessige endringer. Det lar seg derfor ikke gjøre å kartfeste alle sider ved arealbruken på en eksakt måte. Reindriftnaskart er en illustrasjon av hvordan reinbeitedistriktene normalt og i hovedsak bruker områdene, og en slik illustrasjon må suppleres med reindriftnas utøverens mer detaljerte kunnskap. Kartene er utarbeidet som et samarbeid mellom Landbruksdirektoratet, Fylkesmannen og det enkelte reinbeitedistrikt.

Kartene er utarbeidet som oversiktskart og i stor målestokk. Informasjonen i reindriftnaskartene må derfor brukes med forbehold om at denne er veiledende. Det presiseres at publisert kartmateriale ikke er rettslig bindende for framtidig bruk, men veiledende som informasjonsmateriale og grunnlag for planlegging.

Som navnet sier er arealbrukskartene reindrifta sine kart. Det er reinbeitedistriktene som har lokalkunnskapen om arealbruken innenfor sitt distrikt, og det er derfor også reinbeitedistriktene som har tegnet manuskartene på 1:50 000 kart som senere er blitt digitalisert. Dette innebærer at arealbrukskartene er å regne som oversiktskart og gjenspeiler den normale bruken av arealene (Landbruksdirektoratet 2014). Vær, vind, snøforhold, inngrep og menneskelig aktivitet i reinbeiteområdene kan påvirke den normale bruken. Slike endringer fra år til år fanges ikke opp av arealbrukskartene. I samtale med distriktsleder kom det fram at eksisterende arealbrukskart ikke er helt oppdatert i forhold til distriktets arealbruk de siste årene.

Det var derfor viktig å innhente informasjon fra reinbeitedistriktet for å supplere reindriftas arealbrukskart.

2.1.3 Distriktsplaner

Alle reinbeitedistrikt skal utarbeide distriktsplan med informasjon om blant annet flyttemønster, beitebruk, motorferdsel og reindriftsanlegg i distriktet. Planen er distriktets dokument, og har som formål å være et hjelpemiddel for offentlig planlegging. Den skal gi en grunnleggende innføring i den lokale reindrifta i distriktet, og være et godt utgangspunkt for videre kunnskapsutveksling med reinbeitedistriktet.

Blant annet på grunn av skiftende natur- og driftsforhold er det ikke mulig å beskrive alle sider av reindrifta på en eksakt måte. Distriktsplanen er derfor ikke en fullstendig skildring av driften i distriktet, og større og mindre avvik fra planen er både vanlig, nødvendig og lovlig. Unøyaktigheter kan også forekomme, og det er viktig å ha dialog med reinbeitedistriktet i enkeltsaker for å kvalitetssikre opplysninger (Fylkesmannen 2016).

2.2 Datagrunnlag og informasjonsinnhenting - saueneæring

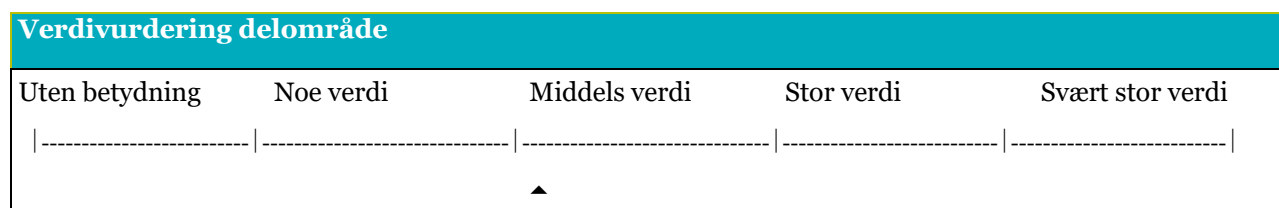
Kjosen – Fastdalen sauesankelag har beiterett i det aktuelle området. Det ble gjennomført individuelle møter med henholdsvis Frank Valø og Øystein Fossmo fredag 7. mai 2021. Disse gårdbrukerne har de to største søyebesetningene som beiter i og rundt utredningsområdet for den planlagte sherpatrappa.

2.3 Metode

Utredningen er gjennomført i henhold til beskrivelsene og metodikken beskrevet i Håndbok for konsekvensanalyser V712 (Statens vegvesen 2018). Analysen gjennomføres etter følgende trinnvise metode: Statusbeskrivelse, verdisetting, vurdering av påvirkning og vurdering av konsekvens.

2.3.1 Verdisetting

Utredningsområdet verdivurderes og fremstilles etter følgende glidende skala:

Figur 1 Skala for vurdering av verdi. Linjalen er glidende der pilen flyttes for å nyansere verdivurderingen.

Vegvesenets håndbok 712 (2018) sier følgende om verdivurdering av arealer knyttet til reindrift:

Hovedkilden til informasjon for verdisetting finnes hos reindriftsforvaltningen (Fylkesmannen), hos kontaktpersoner for aktuelle reinbeitedistrikt og hos utøverne (siidaen). Det finnes gode kart over årstidsbeiter, kalvingsområder, trekklei, flyttlei med mer i reindriftskart som ligger på kartsidene (Kilden) til NIBIO. Disse kartene er ikke alltid helt oppdaterte og supplerende informasjon må derfor innhentes fra reinbeitedistriktene. Det er videre viktig å kartlegge bruken av arealene mer nøyaktig og dette gjøres ved kontakt med reinbeitedistrikt og siidaer. For vurdering av årstidsbeiter vil verdi også påvirkes av hvilken type beite som er minst tilgjengelig for utøveren (minimumsfaktor). Flytting mellom områdene skjer normalt i faste traséer og disse er derfor særlig viktig. Skillet mellom alternative og aktive flyttleier skjer ut fra lokal kunnskap og kontakt med siidaen. Noen reinbeitedistrikt har flytting med bil eller båt. I tilknytning til slik drift er det gjerne faste områder disse ankommer/forlater og det kan være viktige oppsamlingsområder og gjerdeanlegg knyttet til disse.

Kriterier for verdivurdering av reindrift er også i henhold til Vegvesenets håndbok 712 (2018; Tabell 1):

Tabell 1. Kriterier for verdivurdering fagtema reindrift.

Regis- trerings- kategori	Del- kategori	Ubetyde- lig verdi	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
Reindrift	Flyttlei, trekk- lei og anlegg		Gjerder og anlegg ikke i bruk	Mindre brukte trekkleier Mindre viktige gjerder og anlegg	Alternative flyttleier Trekkleier Gjerder og anlegg med alternativ	Aktive flyttleier Gjerder og anlegg uten alternativ
	Beiteom- råder og kalvings- område			Mindre viktige beiteområder	Særlig viktige beiteområder	Kalvingsområder Beiteareal som er minimumsfaktor

Reindrifta er helt avhengig av alle typer årstidsbeiter og funksjonsområder (flytt- og trekkleier, oppsamlingsområder, gjerdeanlegg mm) for å kunne gjennomføre helårsbeiting i utmarka. Likevel er det vanlig å rangere kalvingsområder og minimumsbeiter høyere enn andre sesongbeiter. Flyttleier rangeres normalt høyere enn andre funksjonsområder. Også Statens vegvesens Håndbok for konsekvensanalyser V712 skiller på denne måten mellom ulike årstidsbeiter og funksjonsområder.

Denne konsekvensutredningens metodikk bygger på Vegvesenets håndbok, men det er også lagt vekt på de faktiske forholdene og begrensningen i det berørte reinbeitedistriktet ved verdivurdering og vurdering av påvirkning og konsekvens.

Vegvesenets håndbok 712 (2018) sier følgende om verdivurdering av arealer knyttet til utmarksbeite for husdyr:

Utmark som brukes til beite eller er egnet til beitebruk, vurderes ut fra kvaliteten på beitet ut fra hvilke beitedyr som er dominerende. Mange sentrale og viktige beiteområder er kartlagt og går fram av vegetasjonskart og beitebrukskart under NIBIOs karttjeneste Kilden. Det faglige grunnlaget for klassifisering av områder er også beskrevet på NIBIOs nettsider.

Tabell 2. Kriterier for verdivurdering fagtema utmarksbeite.

Regis- trerings- kategori	Del- kategori	Ubetyde- lig verdi	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
Utmark	Utmarks- beite	Mindre godt beite	Godt beite med middels utnyttelses- grad	Svært godt beite og stor utnyttelsesgrad		

2.3.2 Påvirkning

Påvirkning er et uttrykk for endringer som det foreslåtte tiltaket vil medføre for beitenæringene. Håndbok 712 beskriver vurdering av påvirkning på reindrift slik:

Eksempler på aktuelle påvirkninger er beslag og tap av beiteareal. Dette gjelder både fysisk, i form av støy/forstyrrelser og at beiteområder blir gjort utilgjengelige pga. skjæringer i naturlig trekklei. For vurdering av påvirkningsgrad må både arealbeslag/-tap og følgevirkninger vurderes. Det kan for eksempel være inngrep i flyttlei og anlegg. Merk at reindriftsloven fastslår retten til fritt og uhindret å drive og forflytte rein, og at det ikke er tillatt å stenge flyttlei. Det er med andre ord ikke bare stenging av flyttlei som er forbudt, men også tiltak som kan virke forstyrrende og vanskeliggjøre flyttingen. Slike tiltak krever godkjenning etter loven og vil forsterke påvirkningsgraden. Det er viktig å vurdere sumvirkning av negativ påvirkning for driftsenheten/ siidaen. For reindrift er det også særlig viktig å se nye tiltak i sammenheng med eksisterende tiltak og planlagte tiltak for å vurdere den samlede virkningen. For reindrift vil det ofte kunne være særlige negative konsekvenser i anleggsfase og disse må synliggjøres.

Skalaen for påvirkning er inndelt i fem trinn og går fra sterkt forringet til forbedret påvirkning. Vegvesenets håndbok 712 (2018) gir følgende veiledning for vurdering av påvirkning på reindrift (Tabell 3):

Tabell 3. Kriterier for vurdering av påvirkning på reindrift.

Tiltakets påvirkning	Ødelagt/ sterkt forringet	Forringet	Noe forringet	Ubetydelig forringet	Forbedret
Reindrift	Stenging av flyttlei. Inngrep i kalvingsområder som gjør disse ubrukelige. Inngrepet avskjærer eksisterende beiteområder for framtidig bruk.	Mindre inngrep i kalvingsområder som tilnærmet kan brukes som før. Betydelig arealbeslag eller tap av beite. Sperring av trekklei med få alternativer.	Arealbeslag eller tap av beite i noe påvirkning. Sperring av trekklei med flere alternativer.	Ingen eller minimal andel av beiteområde blir berørt.	Nye/tidligere beiteområder blir gjort mer tilgjengelig. Tidligere flyttlei og trekklei kan gjenåpnes.

Håndbok 712 beskriver vurdering av påvirkning på husdyrbeite slik:

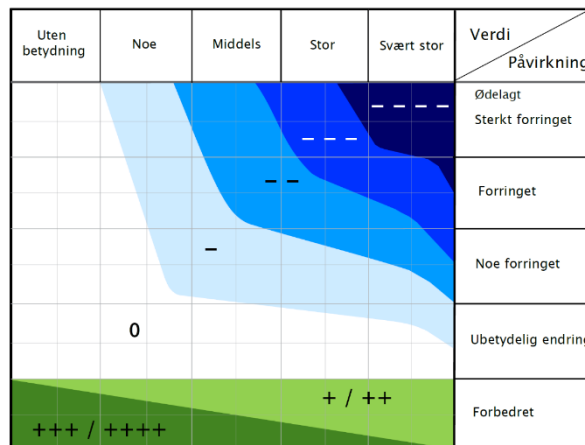
For utmarksbeite er det i hovedsak to faktorer som styrer vurdering av påvirkning. Den ene er dyretettheten på beitet, hvor mange dyr som beiter i området sett opp mot stort beitetrykk området kan tåle. Den andre faktoren er arronderingsmessige virkninger av et inngrep. Hvis inngrepet deler et beiteområde slik at det ikke kan drives sammenhengende lenger eller at dyretallet må reduseres, så er det en betydelig påvirkning.

Tabell 4. Kriterier for vurdering av påvirkning på utmarksbeite.

Tiltakets påvirkning	Ødelagt/ sterkt forringet	Forringet	Noe forringet	Ubetydelig forringet	Forbedret
Utmarksbeite	Arealbeslag eller fragmentering som fjerner muligheten til effektiv utnyttelse av beiteområder.	Arealbeslag eller fragmentering som i betydelig grad reduserer muligheten til effektiv utnyttelse av beiteområder.	Arealbeslag eller fragmentering av beiteområde som i noen grad reduserer muligheten til effektiv utnyttelse av beiteområder.		Bedret arrondering av beiteområder. Reduksjon av påkjørselsrisiko for beitedyr.

2.3.3 Konsekvens

Konsekvensgraden for hvert delområde kommer frem ved å sammenstille vurderingene av verdi og påvirkning. Dette gjøres i henhold til konsekvensvifta i Vegvesenets håndbok 712 (figur 6-6; Figur 2). Konsekvens er gradert etter en nidelt skala fra meget stor positiv konsekvens til meget stor negativ konsekvens (Tabell 5). Matrisen (Figur 2) innebærer for eksempel at for områder med stor verdi vil påvirkning som fører til «forringet» driftsforhold for reindriften gi meget stor negativ konsekvens (---).

Figur 2. Konsekvensen for et delområde framkommer ved å sammenholde grad av verdi i x-aksen med grad av påvirkning i y-aksen. Figur hentet fra Statens Vegvesen (2018).

Skalaen for konsekvens går fra 4 minus til 4 pluss. De negative konsekvensgradene er knyttet til en verdiforringelse av et delområde, mens de positive konsekvensgradene forutsetter en verdiøkning etter at tiltaket er realisert.

Tabell 5. Skala og veiledning for konsekvensvurdering.

Skala	Konsekvensgrad	Forklaring
----	4 minus (----)	Den mest alvorlige miljøskaden som kan oppnås for delområdet. Gjelder kun for delområder med stor eller svært stor verdi.
---	3 minus (---)	Alvorlig miljøskade for delområdet.
--	2 minus (--)	Betydelig miljøskade for delområdet.
-	1 minus (-)	Noe miljøskade for delområdet.
0	Ingen/ubetydelig (0)	Ubetydelig miljøskade for delområdet.
+ / ++	1 pluss (+) 2 pluss (++)	Miljøgevinst for delområdet: Noe forbedring (+), betydelig miljøforbedring (++)
+++ / ++++	3 pluss (+++) 4 pluss (++++)	Benyttes i hovedsak der delområder med ubetydelig eller noe verdi får en svært stor verdiøkning som følge av tiltaket.

2.3.4 0-alternativet

Tiltaket konsekvens vurderes opp mot tilstanden slik den ser ut i dag, også kalt 0-alternativet. For dette prosjektet innebærer dette at det legges til grunn at trappa ikke er etablert.

2.3.5 Om tradisjonell praktisk samisk reindriftskompetanse i konsekvensutredninger

Sametinget er opptatt av at tradisjonell samisk kunnskap skal inngå i kunnskapsgrunnlaget ved planlegging og konsekvensutredninger i samiske områder (Kilde: [Sametinget](#)).

For samisk kultur er naturgrunnlaget og tilgang til naturens ressurser vesentlig. I henhold til naturmangfoldloven § 8 skal *myndighetene legge vekt på kunnskap som er basert på generasjoners erfaringer gjennom bruk av og samspill med naturen, herunder slik samisk bruk (...)*.

Det er de lokale reindriftsutøverne og reinbeitedistriktene som er eksperter på sin drift og sine driftsforhold. Det er derfor vesentlig at deres kunnskap og erfaring tas med som del av kunnskapsgrunnlaget. Det berørte reinbeitedistriktet har vært viktige kunnskapsleverandør i forbindelse med denne konsekvensutredningen.

2.3.6 Direkte effekter, indirekte regionale effekter og kumulative effekter

Det er vanlig å dele inn tap av beiteareal i tre kategorier – direkte effekter, indirekte regionale effekter og kumulative effekter (Lie 2006).

Direkte effekter

Ved utbygging av f.eks. hyttefelt vil selve hytta med tilhørende uthus, tilførselsvei, parkeringsplasser, bearbejdede uteområder (terrasse, plener, gangveier) og transformatorstasjoner være eksempler på direkte lokale tap av beiteareal. Normalt er det direkte tapet av beiteareal av et inngrep relativt lite sett opp mot det totale reinbeitearealet i et reinbeitedistrikt. I tillegg til tapt beiteareal fører imidlertid også inngrep og menneskelig aktivitet til økt stress hos rein som er i nærheten. Dette kan føre til fluktreaksjon hos reinen og betydelige arealer kan bli liggende ubenyttet, selv om de kan ha høy beiteverdi for reinen.

Det er forsket på adferdsendringer hos rein i nærheten av inngrep og menneskelig aktivitet. Forskning viser at selv om reinen kan oppholde seg i områder med forstyrrelser, er de mer urolige. Dette fører til redusert beitetid (energiopptak) og økt energiforbruk i form av frykt- og fluktadferd. Redusert energiopptak og samtidig økt energiforbruk påvirker reinens kondisjon. Redusert kondisjon kan igjen føre til redusert overlevelsessevne. Mindre protein- og fettreserver, som opparbeides i barmarksperioden, kan svekke evnen til å overleve vinteren. Redusert kondisjon kan også redusere motstandsdyktighet ved rovviltangrep.

Indirekte regionale effekter

Områder som blir mindre brukt av reinen som følge av menneskelig aktivitet og forstyrrelser, er eksempler på indirekte regionale tap av beiteareal. Unnvikelseeffekt får man når rein unnviker eller reduserer bruken av beiteområder med inngrep og/eller med menneskelig aktivitet. Rein kan unnvike et område i en viss radius rundt inngrepet eller aktiviteten, og sensitive dyr, særlig simle med kalv, vil redusere bruken av området mer enn dyr med mer risikovillighet. Studier viser også at risikovilligheten øker ved mangel på alternative beiteområder (Skarin m.fl. 2008). Det betyr at reinen primært ville ha unngått områder med forstyrrelser, men dersom den må være i området for å skaffe seg mat, kan den oppsøke også områder med forstyrrelser.

Studier viser også at rein kan oppsøke områder med forstyrrelser i perioder med insektstress om sommeren, dersom disse områdene har lavere tetthet av insekter (Skarin m.fl. 2004). Skarin m.fl.

(2008) har også påvist at rein oppsøker områder nærmere menneskelig aktivitet dersom disse er spesielt gode beiteområder.

Det er bred enighet om at den største unnvikelseeffekten kommer av menneskelig aktivitet, og at fysiske inngrep i seg selv normalt har mindre negativ effekt. Men, også fysiske inngrep kan medføre unnvikelseeffekt – særlig dersom det kan knyttes til menneskelig aktivitet. Forstyrrelser i anleggsperioden kan ha stor betydning for hvordan reinen i ettertid oppfatter inngrepet. Får reinen negative opplevelser under anleggsarbeidet kan det føre til at det tar lengre tid før de tar et område i bruk igjen. Blir anleggsarbeidet utført skånsomt, for eksempel når dyrene ikke er i området, vil konsekvensene på lang sikt sannsynligvis bli mindre. I hvilken grad reinen vil tilvenne seg et inngrep, og hvor fort de vil gjøre det, avhenger blant annet av graden og typen av menneskelig aktivitet i tilknytning til anlegget etter at anlegget er etablert (Aanes m.fl. 1996).

Videre er det påvist at rein kan reagere på menneskeskapte linjer i terrenget (kraftledninger, rørgater, veier mm), og at slike linjer kan få en barrierevirkning. Slike barrierevirkninger kan få konsekvenser i forhold til utnyttelse av marginale beiteareal ved at mindre beiteareal på «den andre siden» av barrieren blir mindre attraktivt og dermed mindre utnyttet. Barrierevirkninger kan også få konsekvenser for trekk- og flyttleier ved at reinen vegrer seg for å krysse det som oppleves som en barriere (Vistnes 2004).

Kumulative effekter

Kumulative effekter av inngrep og menneskelig aktivitet er de samlede, langvarige effektene. For eksempel kan redusert beiting i barmarksesongen føre til redusert proteinreserve som er nødvendig for å klare seg gjennom vinteren. Dette kan føre til økt dødelighet, redusert drektighet, lavere kalvingsprosent, redusert kalveoverlevelse, lavere slaktevekter og samlet sett redusert produksjon. Vistnes m fl (2004) fremhever tre viktige kumulative effekter:

- Tap av bæreevne – det blir beiteressurser til færre rein som følge av tap av beiteland
- Økte tap til rovdyr når dyrene presses sammen på mindre og mindre områder
- Redusert produksjon og dårligere slaktevekter dersom ikke reintallet reduseres i takt med tap av beiteland.

2.4 Statusbeskrivelse og vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens for reindriften

Reinbeitedistrikt 33T – Ittunjarga har vinterbeite i Vest-Finnmark og vår-, sommer- og høstbeite med beiterett i nordlige delen av Lyngahalvøya (området fra Kjosens og Lyngseidet i sør til Lyngstuva i nord) i perioden 1. mars til 31. desember. Beskrivelse av reinbeitedistriktets arealbruk er innhentet fra møte med representanter fra reinbeitedistriktet, distriktsplan og arealbrukskart. Dette danner grunnlaget for statusbeskrivelsen for reindriften i denne rapporten.

2.4.1 Ittunjarga reinbeitedistrikt

Ifølge Reindriftnæringens (Ressursregnskapet for reindriftnæringen 2020) var det per 31. mars 2020 tre siidaandeler med totalt 22 personer tilknyttet Ittunjarga reinbeitedistrikt. Korrigert reintall per 31. mars 2020 var 884. Reintallet har de siste 5 årene variert svært lite. Flokksammensetningen per 31. mars 2020 var 86 % simler, 3 % okser og 11 % kalv. Distriktet er plaget med svært høye tap til rovvilt, og i driftsåret 2019/20 var kalvetilgangen etter tap (andel av fødte kalver som er igjen til slakt og påsett) på kun 33 %. Av kalvene som ble tapt ble 99 % registrert tapt til fredet rovvilt. Distriktet har gjerdeanlegg som brukes til merking og slaktning av rein i Koppangen og i Sør-Lenangsbotn samt et

opplasting/skillegjerde ved Lomvatnan. I Koppangen er det også en stor beitehage hvor reinen holdes samlet før flytting tilbake til vinterlandet.

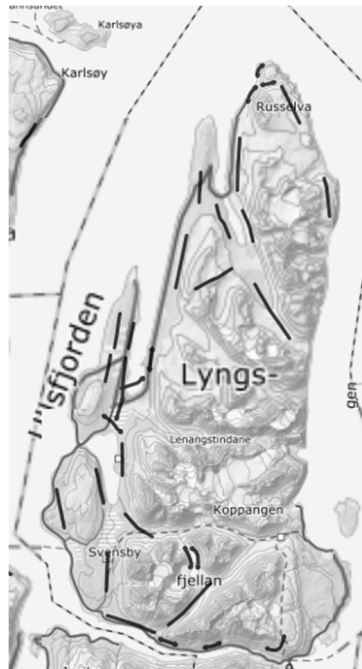
2.4.2 Reindriftas arealbruk

Normalt flytter reinbeitedistriktet til Lyngnehavvøya i slutten av april. Dyrene fraktes med landgangspram fra Burfjord og slippes på land i Koppangen. Herfra sprer reinen seg i dalene over mot Jægervatnet og simlene trekker videre nordover mot kalvingslandet. Kalvingslandet vises som fin grønn skalering i kartutsnittet under, mens oksebeitelandet vises i grovere skravering.

Figur 3. Grønn skalering viser område brukt til vårbeite (kilden.nibio.no).

De samme områdene som brukes til vårbeite brukes også sommer og høst. Dyrene går spredt i mindre flokker over hele området og arealbruken vil variere etter hvor det til enhver tid er best beite, værforhold og forstyrrelser. I kartet under er vanlige brukte trekkleier tegnet inn.

Figur 4. Trekkleier (kilden.nibio.no).

Reinflokken samles til kalvemerkingen som foregår i slutten av september. En benytter da hovedsakelig merkegjerdet som ligger i Strupskardet mellom Sørlenangs-botn og Blåisvatnet. “Etternølerne merkes i samlegjerdet i Koppangen. Flyttelei (gult) og vanlige oppsamlingsområder (orange) vises i kartet under. Et svært viktig oppsamlingsområde er imidlertid ikke tegnet inn på kartet. Dette er et område på fjellplatået ovenfor Vårdu og benyttes for å holde reinen samlet før de drives inn i beitehagen i Koppangen.

Figur 5. Flytteleier og oppsamlingsplasser (kilden.nibio.no).

Paringslandet (området brukt i brunsttiden) er den sørlige delen av distriktet i området hvor den planlagte trappa er tenkt bygget – skravert med lilla farge på kartet under.

Figur 6. Paringsland (kilden.nibio.no).

Pramming tilbake mot vinterbeitet skjer vanligvis rundt 10. oktober. Prammen kommer til avtalt dato, og da må flokken være samlet og klar til å drives om bord i prammen. Reinen flyttes da mot Koppangen, og samles først i det viktige oppsamlingsområdet ovafor Vårdu. Her er det særdeles viktig at reinen holdes samlet inntil man er klar til å drive flokken til beitehagen i Koppangen. Om reinen blir skremt ned i skogen og ut av oppsamlingsområdet, må reinen samles på nytt og faren for at en ikke får med seg alle dyr til vinterbeitet øker. En ny samling medfører også gjerne bruk av helikopter. En forsinkelse i flyttinga kan også resultere at en ikke får tid til å ta ut slakterein i gjerdet i Koppangen.

2.4.3 Verdivurdering

Vårbeiter og kalvingsland: Reinen kalver om våren og et godt kalvingsområde er av stor betydning og legger grunnlaget for reindriftas produksjon. Ifølge reinbeitedistriktet benyttes planområdet og de nærliggende arealene ikke som kalvingsland, men noe til oksebeite og planområdet vurderes derfor å ha liten til middels verdi som vårbeite og kalvingsland.

Sommerbeiter: Planområdet brukes tidvis som sommerbeite av enkeltdyr.

Sensommer- og høstbeiter: Planområdet benyttes som paringsland, og det er viktig for neste års reproduksjon at reinen ikke forstyrres og går for spredt slik at samtlige simler blir parete. Verdien av sensommer- og høstbeitene er vurdert som middels/stor for reindrifta.

Flytte- og trekkveier: Reindrifta er avhengig av flytte- og trekkveier mellom beiteområdene. Adgangen til fritt og uhindret å drive og forflytte rein er hjemlet i "Lov om reindrift" § 22. Verdien av flyttleia som passerer vest for planområdet og trekkleier gjennom planområdet er vurdert som svært stor for reinbeitedistriktet.

Samlet har derfor planområdet stor verdi for Ittunjarga reinbeitedistrikt. Det er særlig arealets betydning som paringsland og flytte- og trekkleier som trekker opp verdien.

Tabell 4. Kriterier for verdivurdering.

Verdivurdering av planområdet				
Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
-----	-----	-----	-----X-----	-----

2.4.4 Samlet belastning for Ittunjarga reinbeitedistrikt

Ved vurdering av påvirkning og konsekvensene for Ittunjarga reinbeitedistrikt ved etablering av en «Sherpatrapp» fra Lyngseidet sentrum til Kjostindene, må en ta hensyn til omfanget av andre inngrep og forstyrrelselementer i reindrifts arealer. Dersom det ikke hadde vært noen andre inngrep i disse arealene, ville konsekvensene vært betydelig mindre for reindriften sammenlignet med en situasjon der reinen er utsatt for forstyrrelser i store deler av de viktige sesongbeiteområdene. Følgende beskrivelse av andre forstyrrelselementer har framkommet i møte med Ittunjarga reinbeitedistrikt. Viktige forstyrrelselementer som fører til akkumulert samlet belastning er følgende:

- Industriområde i Tyttebærvika. Distriktet har flyttelei forbi industriområdet. Passasjen mellom massetaket og fjellet er veldig smal, noe som skaper problemer for flyttinga. Tradisjonelt har reinen også hatt en naturlig trekklei forbi Tyttebærvika på vei til eller fra områdene nord for Lyngseidet. Økt industriell aktivitet har medført at dyrene ikke vil trekke forbi Tyttebærvika.
- Nydyrking av store arealer i Sør-Lenangen som har begrenset naturlige trekkleier.
- Friluftsliv. Stor og økende aktivitet både blant lokalbefolkning og tilreisende. Stor trafikk til toppene og gjennom dalene. Et ekstremt tilfelle er besøk til Blåisvannet som på noen år har økt fra noen hundre i året til rundt 25.000 i 2020 (opplysning fra Ishavskysten friluftsråd).
- Stor økning av skikjørere om våren som forstyrrer i kalvingsperioden.
- Private hytter og utleiehytter. Regulerte hyttefelt som f.eks. i Årøybukt, Seljevika, Arnenga og Rødnes vil skape økt trafikk i området.
- Store tap til fredet rovvilt (i hovedsak kongeørn) kommer i tillegg til andre inngrep og forstyrrelser.

2.4.5 Påvirkning og konsekvens for reindriftsnæringen

2.4.5.1 Direkte virkninger

Den planlagte sherpatrappa vil i seg selv føre til begrenset arealtap. Trappa vil imidlertid krysse trekkleia opp mot Rottenvikfjellet. Dersom reinen ikke vil trekke over trappa, samtidig som masseuttaket i Tyttebærvika er en hindring, kan i praksis hele området langs Kjosen være stengt.

2.4.5.2 Indirekte virkninger

Det er forventet at etablering av trappa vil medføre økt trafikk opp til fjells. Dersom reinen trekker unna utredningsområdet som følge av menneskelig aktivitet, vil dette representere et indirekte arealtap. Mange folk har også med seg hund på tur. Selv om de fleste holder hunden i bånd er erfaringer fra reinbeitedistriktet at enkelte hundeeiere ikke overholder båndtvangen, noe som medfører forstyrrelser og mulige skader på rein. Det er en mulighet for at etablering av sherpatrappa fører til økt bruk av stiene som går nord og vestover fra sherpatrappa høyere oppe i lia. Økt trafikk

langs trappa og på stiene nord- og vestover kan forårsake store problemer under samling/flytting om høsten.

2.4.5.3 Kumulative virkninger

Byggingen av sherpatrappa kommer i tillegg til planlagte og gjennomførte inngrep i andre deler av reinbeitedistriktet slik som nevnt i kap. 2.4.4. Et inngrep ett sted kan føre til endret arealbruk og atferd hos reinen som igjen påvirker arealbruken et annet sted - jfr. masseuttaket i Tyttebærvika og den planlagte sherpatrappa.

2.4.5.4 Anleggsperioden

Dersom trappa realiseres, forventes det betydelig aktivitet i anleggsperioden, bl.a. med helikoptertransport av stein til trappa. De negative effektene for reindriften vil i hovedsak være knyttet til nærområdene rundt planområdet. I forbindelse med høstsamling og flytting vil anleggsvirksomhet kunne skape problemer. Bruk av helikopter i denne perioden vil sannsynligvis hindre en vellykket samling/flytting.

Tabell 5. Verdi, påvirkning og konsekvens for reindriften ved etablering av sherpatrapp på Lyngseidet.

	Verdi	Påvirkning	Konsekvens
Direkte virkninger (nedbygd areal)	Stor	Noe forringet	Noe/betydelig skade (-/--)
Indirekte virkninger:			
Flytte- og trekkleier	Stor	Sterkt forringet	Alvorlig skade (---)
Vårbeiter, kalvingsland	Middels	Noe forringet	Noe skade (-)
Sommerbeiter	Middels	Noe forringet	Noe skade (-)
Sensommer- og høstbeiter	Stor	Sterkt forringet	Alvorlig skade (---)
Paringsland	Stor	Noe forringet	Betydelig skade (--)
Samlet vurdering indirekte virkninger	Stor	Forringet	Betydelig skade (--)
Kumulative effekter			
Se kulepunkt kap. 2.4.4	Stor	Sterkt forringet	Alvorlig skade (---)
Samlet effekt	Stor	Forringet	Betydelig skade (--)

2.5 Statusbeskrivelse og vurdering av verdi, påvirkning og konsekvens - saueneiering

2.5.1 Verdi

Utredningsområdet for den planlagte sherpatrappa ligger sør- og østvendt. De nedre delene går gjennom gran og bjørkeskog, mens store deler av strekningen ligger over skoggrensa. Dette området blir tidlig snøbart på våren og det er derfor tidlig vekststart. Området utgjør derfor et viktig forsommerbeite for søyene til Valø og Fossmo. Søyene starter utmarksbeitesesongen i områdene med tidlig vekststart og «følger» vårbeite etter hvert som vekststarten starter høyere opp i terrenget og i områder med senere snøsmelting (nord- og nørøstvendte arealer). De lavereliggende delene av

utredningsområdet har derfor stor verdi som søyebeiter i perioden fra beiteslipp om våren (mai-juni) og fram mot midten av juli. De mer høyereliggende arealene har stor verdi fra juli og utover sensommeren.

2.5.2 Påvirkning og konsekvens

I utgangspunktet har søyerasen norsk kvit sau (NKS) som beiter i utredningsområdet stor tamhetsgrad. Dette betyr at søyene i liten grad vil bli forstyrret av turgåere som bruker den planlagte sherpatrappa. Dette gjelder særlig turgåere som søyene oppdager i god tid før de passerer området der søyene oppholder seg. Enkelte søyer kan til og med oppsøke turgåerne for å undersøke om de har med «en godbit». I og med at de kan ha erfaring med at de får litt kraftfôr av søyeierne når de går ordinært tilsyn i beiteområdet. Dersom søyene oppholder seg langs den planlagte traséen og turgåere «kommer brått på» søyene. Det betyr at søyene ikke oppdager turgåerne før de er like ved søyene, kan dyra bli skremt og springe noen meter unna før de stopper. Det er ikke forventet store endringer i søyenes bruk av utredningsområdet som følge av økt turgåing etter sherpatrappa og med eventuelle avstikkere fra trappa og «utover» i beiteområdet. Påvirkningen vurderes derfor å føre til ubetydelig/ noe forringing, noe som fører ubetydelig til ubetydelig/ noe miljøskade (0/-).

Både Valø og Fossmo bruker gjeterhund under flytting og samling av søyene. Disse dyra er derfor vant til hunder og blir i utgangspunktet ikke særlig skremt av hunder som holdes i bånd. Det er generell båndtvang gjennom hele perioden søyene ert på utmarksbeite. Løshunder skal derfor i utgangspunktet ikke være et problem for søyenæringen. Det kan forekomme enkelttilfeller der uoppmerksomme hundeeiere mister kontrollen over hunden (slipper båndet eller halsbånd/festeanordning svikter), eller uansvarlige hundeeiere som har hundene løse og tror at de har kontroll over hunden. Slike løshunder kan føre til svært stor skade i søyeflokken. Både bittskader på søyer og lam samt dyr som blir jagd så lenge at de får lungeskader («sprengte dyr»). I tillegg kan lam bli skilt fra søya. Dersom de ikke finner igjen til hverandre vil lammene få redusert tilvekst, og dersom dette skjer like etter beiteslipp kan man risikere at lammet ikke overlever uten morsmelk. I tillegg kan søya få jurbetennelse på grunn av at lammet ikke dier mora. Dersom etableringen av sherpatrappa fører til en stor aktivitetsøkning med turgåing inn i beiteområdet for søyene, vil dette øke sannsynligheten for situasjoner med løshunder. Denne påvirkningen kan føre til at sherpatrappa fører til en forringet situasjon, noe som gir betydelig miljøskade (--).

Søyer liker å forta beitehvile (inkludert drøvtygging) på tørre og oversiktlige plasser. Det er derfor stor sannsynlighet for at søyene finner seg egnede hvileplasser langs den planlagte sherpatrappa. På slike steder blir det opptråkkning av vegetasjonsdekket, ansamling av avføring og det blir en særegen lukt ved disse hvileplassene. Utbygger bør være klar over denne adferden hos søyer og akseptere at det kommer til å bli etablert en del slike hvilesteder langs sherpatrappa.

Sherpatrappa må passere utmarksgjerdet som hindrer beitedyr som er sluppet til utmarka å trekke ned i bebyggelsen og inn på innmarka. Ved disse passeringspunktene må det etableres porter. For å unngå at brukere av sherpatrappa glemmer å stenge disse, er det som avbøtende tiltak foreslått at det enten etableres «islandsporter» eller selvstengende porter. Det vil kreve betydelig arbeidsinnsats for å jage søyene tilbake til utmarka. Dersom det ikke etableres «islandsport/ selvluukkende port, vil denne påvirkningen føre til at sherpatrappa gir en forringet situasjon for sauenæringen, noe som gir betydelig miljøskade (--).

2.5.3 Anleggsperioden

Som beskrevet over har området stor verdi som vår- og forsommerbeiter for sauenæringen. Derfor bør det unngås helikoptertransport inn i, og over dette området i denne perioden. Dersom helikopteret velger å fly etter traséer som går like over søyene i perioden etter beiteslipp om våren, er kan dette

være svært uheldig. Denne påvirkningen kan føre til at anleggsperioden ved bygging av sherpatrappa fører til en forringet situasjon, noe som gir betydelig miljøskade (--).

Tabell 6. Verdi, påvirkning og konsekvens for sauenevingen ved etablering av sherpatrapp på Lyngseidet.

	Verdi	Påvirkning	Konsekvens
Direkte virkninger (nedbygd areal)	Stor	Ubetydelig forringet	Ubetydelig skade (0)
Indirekte virkninger:			
Vår- og forsommerbeiter	Stor	Noe forringet	Noe skade (-)
Sommer og høstbeiter	Stor	Ubetydelig forringet	Ubetydelig skade (0)
Mulighet for økt forekomst av løshund i området	Stor	Foringet	Betydelig skade (--)
Samlet effekt	Stor	Ubetydelig/noe forringet	Ubetydelig/noe skade (0/-)
Anleggsperiode uten avbøtende tiltak	Stor	Foringet	Betydelig skade (--)

2.6 Avbøtende tiltak begge næringer

I de delene av sherpatrappa som går gjennom skogen bør det ryddes en 10-15 meter bred trasé. Dette for å øke sannsynligheten for at dyrene får øye på turgåerne i god tid og kan trekke unna uten å bli skremt/stresset. Det må ikke monteres rekkverk langs trappa, da dette vil være en barriere spesielt for rein. Det må også etableres en selvlukkende port der trappa krysser utmarksgjerdet for å hindre at dyr trekker ned til bygda.

Ved samtlige «innfallsporter» til sherpatrappa skal det utplasseres informasjonsskilt som påpeker viktigheten av å respektere båndtvangen for hunder og på generell basis ta hensyn til beitende dyr. I tillegg bør det oppfordres til å være oppmerksomme i beiteområdet med henstilling om å kontakte dyreeierne dersom syke/skadete/døde dyr oppdages. Infoskiltene bør derfor også inneholde kontaktopplysninger til dyreeierne.

Under møte med Valø og Fossmo informerte begge brukerne om at de hadde en avtale med Lyngeløftet om at de ville kunne regulere/stoppe bruk av sherpatrappa fram til 15/7 dersom trafikken blir så stor at den forstyrrer søyenes bruk av beiteområdet. Det ble ikke opplyst om hvordan en slik stopp av trafikken skulle gjennomføres i praksis. Dersom det vil være praktisk gjennomførbart å stoppe aktiviteten langs sherpatrappa fram til 15/7 vil dette være et svært effektivt avbøtende tiltak for sauenevinga.

For reindriften vil den mest kritiske perioden være i forbindelse med samling/flytting om høsten. Stenging av trappa i denne perioden vil være et avbøtende tiltak for reindriften.

2.6.1 Avbøtende tiltak i anleggsperioden

Dersom det ikke gjennomføres helikopterflyging i området i perioden fra beiteslipp og fram til ca 15/7 hvert år. I tillegg bør sauenevingen kontaktes for å avklare hvilke trasé helikoptrene bør bruke for å forstyrre beitedyra minst mulig. Med disse avbøtende tiltakene vil påvirkningen av anleggsperioden reduseres til ubetydelig/noe forringet. Konsekvensen av dette blir gir betydelig/noe skade (0/-).

For reindriftsnæringa er som nevnt den kritiske perioden i forbindelse med samling/flytting om høsten. I denne perioden bør det overhodet ikke gjennomføres helikopterflyging. Selv om helikopterflyging ikke gjennomføres i denne perioden, vil det ikke påvirke den generelle konsekvensen av trappa på flytte- og trekkleier.

3 Konklusjoner

Reindriften i området har opplevd mange inngrep og betydelig økning av menneskelig aktivitet i fjellene de siste årene som er til ulempe for driften. Etablering av den planlagte sherpatrappa vil komme på toppen av dette, og vil være til betydelig skade for reindriften. Spesielt vil trappa og økt trafikk av folk vil være et hinder for flytte- og trekkleier.

For sauene vil den samlede effekten være ubetydelig/noe forringet, men uten avbøtende tiltak i anleggsperioden vil det føre til betydelig skade.

Litteraturreferanse

- Aanes R., Linnell J.D., Swenson J.E., Støen O.G., Odden J. og Andresen R. 1996. *Menneskelig aktivitetens innvirkning på klauvvilt og rovvilt* NINA Oppdragsmelding 412 [Lenke](#)
- Eilertsen, S.M. 2010. Reindriftsfaglig konsekvensvurdering ved framtidig etablering av fritidsbebyggelse på Myklenes, Statskog SFs eiendom gnr 18 bnr 1 i Tranøy kommune. Bioforskrapport. 7 sider.
- Landbruksdirektoratet 2014. *Produktark: reindrift – Flyttlei*, Publisert 15.10.2014 [Lenke](#)
- Landbruksdirektoratet 2017. *Informasjon om reindriften arealbrukskart (reindriftskart)*, Publisert 20.12.2017 [Lenke](#)
- Landbruksdirektoratet 2019. *Ressursregnskap for reindriftnæringen 2018-19*, Publisert 19.12.2019 [Lenke](#)
- Lie, I., Vistnes, I. og Nellemann, C. 2006. *Bit for bit utbygging av hytter reduserer reindriften beitearealer* Utmark 2/2006 [Lenke](#)
- Reinbeitedistrikt 33T 2016. *Distriktsplan*
- Sametinget 2010. *Sametingets planveileder*; Publisert 2010 [Lenke](#)
- Skarin, A., Danell, O., Bergstrom, R. & Moen, J. 2004. *Insect avoidance may override human disturbances in reindeer habitat selection* Rangifer 24 [Lenke](#)
- Skarin, A., Danell, O., Bergstrom, R. & Moen, J. 2008. *Summer habitat preferences of GPS-collared reindeer* Rangifer tarandus tarandus Wildlife Biology 14 [Lenke](#)
- Statens vegvesen 2018. *Konsekvensanalyser - Håndbok V712* Statens vegvesens håndbokserie [Lenke](#)
- Vistnes, I., Nellemann, C. og Bull, K.S. 2004. *Inngrep i reinbeiteland* NINA Temahefte 26

Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) ble opprettet 1. juli 2015 som en fusjon av Bioforsk, Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) og Norsk institutt for skog og landskap.

Bioøkonomi baserer seg på utnyttelse og forvaltning av biologiske ressurser fra jord og hav, fremfor en fossil økonomi som er basert på kull, olje og gass. NIBIO skal være nasjonalt ledende for utvikling av kunnskap om bioøkonomi.

Gjennom forskning og kunnskapsproduksjon skal instituttet bidra til matsikkerhet, bærekraftig ressursforvaltning, innovasjon og verdiskaping innenfor verdikjedene for mat, skog og andre biobaserte næringer. Instituttet skal levere forskning, forvaltningsstøtte og kunnskap til anvendelse i nasjonal beredskap, forvaltning, næringsliv og samfunnet for øvrig.

NIBIO er eid av Landbruks- og matdepartementet som et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter og eget styre. Hovedkontoret er på Ås. Instituttet har flere regionale enheter og et avdelingskontor i Oslo.